

JAARVERSLAG OVER HET 45e VERENIGINGSJAAR 2013
van de
GESCHIEDKUNDIGE KRING VAN STAD EN LAND VAN BERGEN OP ZOOM

Vereniging

Op 16 november 1967 namen enkele inwoners van Bergen op Zoom het initiatief tot het oprichten van de vereniging "Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom".

De oprichting vond plaats op 1 januari 1968, waarna de notariële akte is verleden door Notaris P.C. Molenaar te Bergen op Zoom. Koninklijke goedkeuring van de statuten verkreeg de vereniging op 15 maart 1971.

Onder nummer 40280920 zijn de statuten ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel te Breda.

Bestuur

Samenstelling van het bestuur op 1 januari 2013:

Voorzitter: de heer Ad van den Bulck
Secretaris: mevrouw Greetje Hage
Penningmeester: de heer Frans Witjes
Leden: mevrouw Hilde van den IJssel,
de heer Eric Goossen, de heer Jan van Tienen,
de heer Willem Vermeulen en de heer Laurijs Weyts

Op 23 april 2013 heeft de Algemene Ledenvergadering ingestemd met de volgende bestuurssamenstelling:

Voorzitter: de heer Joost de Graauw
Secretaris: mevrouw Greetje Hage
Penningmeester: de heer Frans Witjes
Leden: mevrouw Hilde van den IJssel, mevrouw Ria Huisman,
de heer Eric Goossen, de heer Jan van Tienen,
de heer Laurijs Weyts en de heer Sjef de Wit

Alle bestuursleden zijn vrijwilligers en ontvangen geen enkele vergoeding voor hun werkzaamheden binnen de Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom.

Leden

Ereleden in 2013:

Dr. W.A. van Ham (erelid sinds 24 april 1995)

Aantal leden:

	Per 1 januari 2013	Per 31 december 2013
Ereleden	1	1
Leden	1121	1145
Kroonleden	6	6

Vergaderingen

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op dinsdag 23 april 2013 in de Ontmoetingskerk te Bergen op Zoom.

In het jaar 2013 werden er 10 bestuursvergaderingen gehouden.

Werkzaamheden bestuur en activiteiten

De volgende activiteiten werden georganiseerd:

- Hofzaallezingen
In de maanden januari en februari 2013 is in samenwerking met Het Markiezenhof Historisch Centrum en Heemkundekring Halchterth voor de dertiende keer een reeks van vier lezingen over de cultuurhistorie rond Bergen op Zoom georganiseerd.
 - 08 januari 2013: Turf, het Bruine Goud door Cor Rops
 - 15 januari 2013: Waterschappen in West-Brabant door Joseph Vos
 - 22 januari 2013: Middeleeuwse muziek & de Humorenleer door Hans Siebellink & Wrongel en Wei
 - 29 januari 2013: De ramp, zestig jaar later door Kees SlagerAlle lezingen waren uitverkocht, ruim 115 bezoekers.
- Maquette Bergen op Zoom
In het voorjaar 2013 was er nog een enkele keer gelegenheid om de maquette van Bergen op Zoom die in het Koetshuis van Het Markiezenhof tentoongesteld werd te bekijken onder leiding van Ad van den Bulck en Paul Versijp die er dan ook uitleg bij gaven. In totaal maakten hier ca. 100 bezoekers gebruik van.
- Geschiedenisquiz
Op 12 april 2013 werd voor de negende keer de Bergse Geschiedenis Quiz gehouden in de Theaterzaal van RSG 't Rijks. De Werkgroep Quiz had weer met veel enthousiasme interessante quizvragen bedacht. Er namen 23 teams aan deel. Op de eerste plaats eindigde, net als in 2012, het team Lievevrouweparochie met 103 punten. Dus wederom mocht dit team de wisselbeker in ontvangst nemen, alsmede voor ieder teamlid een door Marijke Evers vervaardigd beeldje. De tweede plaats werd behaald door het team van de Vereniging Binnenstad met 101 punten en de derde plaats was voor het team van De Stomers met 100 punten.
- Algemene Ledenvergadering
De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op 23 april 2013 in de Ontmoetingskerk. De presentielijst werd getekend door 63 personen, inclusief de bestuursleden. Tijdens het huishoudelijk gedeelte van de vergadering werden, zoals gebruikelijk, o.a. de volgende punten besproken: financieel verslag 2012, herziene begroting 2013, enkele aanpassingen in het beleid 2012-2015 en de begroting 2014. Uitvoerig werd stilgestaan bij de bestuurswisselingen: Ad van den Bulck nam na 6 jaar voorzitter te zijn geweest afscheid van het bestuur. Hij werd opgevolgd door Joost de Graauw. Ook Willem Vermeulen nam na 6 jaar afscheid van het bestuur. Hij werd opgevolgd door Ria Huisman en als negende bestuurslid werd Sjef de Wit gekozen. Laurijs Weyts werd voor een tweede termijn van 3 jaar herkozen. Na de pauze gaf mevrouw Johanna Jacobs een lezing over de redding, restauratie en herplaatsing van architectuurgebonden kunst uit de wederopbouwperiode.
- Erfgoedontmoeting
Op 6 juni 2013 vond in het Museumkwartier in 's-Hertogenbosch de Erfgoedontmoeting 2013 plaats, georganiseerd door Erfgoed Brabant, met als thema 'verbinden in de erfgoedsector; tussen kunst & erfgoed, tussen oud & nieuw; tussen kennis & bezit'. Joost de Graauw en Eric Goossen hebben ons bestuur bij deze Erfgoedontmoeting vertegenwoordigd.
- Geschenk aan de leden
Op 4 september 2013 werd in de tuin van Het Markiezenhof het boek "Bergen op Zoom, een stadsgeschiedenis in vogelvlucht" gepresenteerd, dat Yolande Kortlever geschreven heeft. De Geschiedkundige Kring heeft deze uitgave mede mogelijk gemaakt en heeft er voor gekozen het boek als geschenk aan de leden te geven. Het eerste exemplaar werd op 4 september uitgereikt aan burgemeester Petter en aan ons erelid Willem van Ham.
- Symposium Erfgoed Academie
Op 7 september 2013 organiseerde Erfgoed Brabant een Erfgoed Symposium. Erfgoed Brabant wil een Erfgoed Academie opzetten. Sjef de Wit heeft ons bestuur op dit symposium vertegenwoordigd.

- Cultuurconferentie Bergen op Zoom
Op 9 september 2013 werd er door de gemeente Bergen op Zoom een cultuurconferentie georganiseerd. De veranderende tijd vraagt om een nieuwe visie op cultuur. De gemeente Bergen op Zoom heeft gesprekken gevoerd met instellingen, sponsors en individuele burgers. De hieruit verkregen informatie wil de gemeente graag delen. Joost de Graauw heeft hier acte de présence gegeven.
- Jaarlijkse Ledenexcursie: Utrecht
Op 7 september 2013 is de jaarexcursie georganiseerd door de Werkgroep Excursies. Dit keer ging de reis naar Utrecht. Er waren 86 deelnemers. In de ochtenduren werd De Dom bezocht onder leiding van gidsen. Na de lunch werd er een stadswandeling gemaakt onder het thema "De Vrede van Utrecht". Wederom onder leiding van gidsen werd de historische stad met haar gebouwen, grachten, werven en steegjes bekeken. Het was een zeer geslaagde dag.
- Vrijwilligersbijeenkomst 28 september 2013
2013 was het jaar van de boerderij. Daarom werden de vrijwilligers van de Geschiedkundige Kring met partners uitgenodigd op Hoeve Hildernisse. Boerderij Hildernisse was tot de afsluiting van het oostelijk deel van de Oosterschelde, waardoor in 1983 het Markiezaatsmeer ontstond, de enige buitendijkse boerderij van Nederland. De huidige vorm van de boerderij dateert uit het midden van de achttiende eeuw. De boerderij en het bakhuis zijn rijksmonument. Hoeve Hildernisse is eigendom van Brabants Landschap en is onlangs gerestaureerd. De deelnemers werden ontvangen met koffie en thee. De beheerders van Hoeve Hildernisse, Tiny Arts en Monique Ummels, gaven daarna een uitleg over de boerderij, waarna er in twee groepen een rondwandeling in de omgeving van de boerderij gemaakt werd onder leiding van Tiny Arts en Leo den Heijer van Brabants Landschap.
- Maand van de Geschiedenis
In het kader van de Maand van de Geschiedenis heeft onze Kring in samenwerking met Het Markiezenhof Prof. Dr. Herman Pleij uitgenodigd een lezing te houden over "Vorst en Volk". Professor Pleij heeft dit thema deze avond op een boeiende manier behandeld. Zijn taal is duidelijk en doorspekt met humor. De lezing werd gehouden in De Hofzaal op 24 oktober 2013 en werd bezocht door 110 personen, een uitverkochte zaal.
- Stadsexcursies
Stadsexcursie Hoogstraat – Heerenkamer
Op 12 mei 2013 werd er onder leiding van Laurijs en Jan Weyts een stadsexcursie gehouden naar het pand Hoogstraat 15 en de Heerenkamer achter het Stadhuis op de Grote Markt. Dit was een groot succes. Er hebben 70 personen deelgenomen, hetgeen het maximum aantal deelnemers was. Nog ca. 30 personen stonden op de wachtlijst.
Stadsexcursie Vestinggronden Noord
Op 9 juni 2013 was er een stadsexcursie naar de Vestinggronden Noord, t.w. de omgeving van het Bolwerk. Deze excursie stond onder leiding van Frans de Looij en Laurijs Weyts. Er waren ca. 35-40 deelnemers. Vooraf ontvingen de deelnemers een plattegrond met daarop punten waar iets verteld zou worden. Na afloop van de rondwandeling stond in de Ontmoetingskerk koffie en thee klaar en werd er nog het een en ander verteld over de omgeving aan de hand van een powerpointpresentatie. Ook gaf Willem Vermeulen nog een korte uitleg over de kerk en haar geschiedenis.
- Dialectprijs Noord-Brabant 2013
Door Erfgoed Brabant werd gevraagd om nominaties voor de eerste Dialectprijs van Noord-Brabant 2013. Wij hebben Stichting Ellefke genomineerd. Een Stichting uit Bergen op Zoom die boekjes voor kinderen uitgeeft in het Bergs dialect. De prijs werd op 13 november 2013 uitgereikt in Stadsschouwburg "De Maagd". De winnaar werd het project "de Taal van Tilburg".

- Jaarlijkse dag van de Volkscultuur

Het Samenwerkingsverband Volkscultuur organiseerde op 9 november 2013 de jaarlijkse dag van de Volkscultuur. Thema van deze dag was 'het dagelijks leven in Brabant (Noord-Brabant, Antwerpen en Vlaams-Brabant) tijdens de Eerste Wereldoorlog'.

Vanwege de grensoverschrijdende thematiek vond deze dag plaats te Hoogstraten.

Onderdeel van het programma was de presentatie van het boek "Met ons gaat alles goed, de Grote Oorlog in het klein" met bijdragen van de heemkunde- en geschiedkundige kringen uit de drie provincies. Joost de Graauw en Eric Goossen hebben onze vereniging bij deze Erfgoedontmoeting vertegenwoordigd.

Commissie Kascontrole

Deze commissie bestond uit de heren Sjaan Withagen, Theo de Wit en Ton Verdult. Deze commissie heeft op 27 maart 2013 de financiële stukken over het jaar 2012 gecontroleerd.

De Waterschans

De redactie van het tijdschrift van de Geschiedkundige Kring, *De Waterschans*, werd in 2013 gevormd door: Mevrouw Irene van Kemenade (hoofdredacteur), de heer Jaap Dekker (redactiesecretaris), mevrouw Yolande Kortlever, mevrouw Marieke Liefing, mevrouw Tineke van Dam en de heren Jac Backx, Bart van Eekelen en Jan Peeters.

Ook in 2013 is *De Waterschans* weer vier maal verschenen.

De Waterschans kent een oplage van 1300 exemplaren per kwartaal.

Het tijdschrift is ook voor niet-leden te koop bij de lokale boekhandels.

Verder wordt het tijdschrift, met een vertraging van 1-2 jaar, door Het Markiezenhof Historisch Centrum gedigitaliseerd, waardoor het via de website van Het Markiezenhof Historisch Centrum te raadplegen is. Hiertoe heeft onze Kring enige jaren geleden een overeenkomst met Het Markiezenhof Historisch Centrum afgesloten.

In 2013 heeft een werkgroep, waarin enkele leden van het bestuur en van de redactie zitting hebben een lezersonderzoek gehouden onder de lezers van *De Waterschans*. Tevens is hierbij de website van de Kring betrokken. De volledige uitslag en alle percentages zijn op de website bekend gemaakt en een samenvatting is gepubliceerd in *De Waterschans nr. 3, 2013*. Al met al waren de resultaten positief.

Werkgroep Boeken

De werkgroep Boeken werd in 2013 gevormd door Willem Vermeulen, Ad van den Bulck, Adriaan van Roode en Jan Voorluis.

In 2013 zijn ze druk geweest met de voorbereiding van het ledengeschenk 2014: een boek over WO I, in samenwerking met de leden van de projectgroep Belgische Vluchtelingen/Wereldoorlog I.

Daarnaast hebben ze op verzoek van het bestuur diverse zaken beoordeeld in het kader van eventuele toekomstige publicaties van onze Kring.

Werkgroep School voor Geschiedenis

De School voor Geschiedenis is in september 2010 van start gegaan en wordt georganiseerd door de Werkgroep School voor Geschiedenis onder leiding van het bestuurslid Hilde van den IJssel. In 2013 bestaat de werkgroep uit de dames les Telkamp en Ria Weyts en de heren Peter van Dijk, Chris Kraaijmes, Jan van Tienen en Frans Witjes. Yolande Kortlever treedt op als adviseur van de werkgroep. Op de cursusavonden zijn daarnaast de heren Onno Bakker en Johan van Geel als vrijwilliger actief om een en ander in goede banen te leiden.

De cursuslocatie is het Mollerlyceum aan het Bolwerk in Bergen op Zoom.

In het cursusjaar 2013-2014 konden we de 250^e cursist verwelkomen die begon aan het eerste cursusjaar. In totaal waren er in het cursusjaar 2013-2014 ca. 210 cursisten die deelnamen aan het eerste of tweede cursusjaar of de modules.

In de cursusjaren 1 en 2 komen de volgende onderwerpen aan bod: Algemene Inleiding tot 1648 en Algemene Inleiding na 1648, Nederzettingen geschiedenis, Bestuur & Rechtspraak, Stadsplattegrond, Onderwijs, Bedrijvigheid & Industrie, Verdedigingslinies, Militaire Geschiedenis, Jaarmarkten & Kermissen, Religie, Muziek, Bouwgeschiedenis, Mode en Literatuurgeschiedenis.

De volgende modules worden gegeven: Inleiding Archiefonderzoek, Bedrijvigheid & Industrie, Kunst & Cultuur, Stadsplattegrond, Historische Ontwikkeling Landschap, Gertrudiskerk en Genealogie. De docenten zijn: de dames Elly van Eekelen, Irene van Kemenade, Yolande Kortlever en Ria Weyts en de heren Jac Backx, Cees Boerhout, Han Bos, Ad van den Bulck, Gerrit Groeneweg, Willem Heijbroek, Rud Smit, Hans Smout, Marc van der Steen, Willem Vermeulen, Cees Vanwesenbeeck, Marco Vermunt, Willem de Weert, Jan Weyts en Laurijs Weyts.

Werkgroep Websiteredactie

De Werkgroep Websiteredactie staat onder leiding van het bestuurslid Laurijs Weyts. De werkgroep bestaat uit de heren Marcel van Gastel, Ad van Loon, Hans Mulders en Rens Oosterom. In 2013 is er hard gewerkt om de website een uniforme uitstraling te geven en te vullen met informatie. Eén van de speerpunten van de Werkgroep is het up-to-date houden van de website.

Werkgroep Excursies

De werkgroep Excursies werd in 2013 gevormd door:

de heren Piet Bernaards, Toon Demmers, Fons Evers en Wim van Nieuwenhuijzen.

Naast de jaarlijkse excursie, dit jaar naar Utrecht, heeft de Werkgroep ook nog een aantal kleinere excursies georganiseerd voor de leden die zich aangesloten hebben bij de reisclub van onze Kring, t.w.:

- 19.01.13: tentoonstelling "De Weg naar Van Eyck" in Museum Boijmans-van Beuningen te Rotterdam, 50 deelnemers
- 06.04.13: tentoonstelling "Frans Hals, oog in oog met Rembrandt, Rubens en Titiaan" in Museum Frans Hals te Haarlem, 60 deelnemers
- 25.05.13: Bezoek Kasteel Heeswijk te Heeswijk en Nationaal Monument Kamp Vught te Vught, 48 deelnemers
- 19.10.13: Openingstentoonstelling van Musée du LOUVRE-Lens, Frankrijk, 60 deelnemers.

Werkgroep Genealogie

De Werkgroep Genealogie werd in 2013 gevormd door:

de dames Leonie Nuytemans en Ria Schuurbijs en de heren Bas Schot (voorzitter), Sjaak de Vries (secretaris) en Frank Wierckx. De werkgroep heeft in 2013 als vraagbaak opgetreden voor vragen die we in de loop van het jaar ontvangen over het onderwerp genealogie en over eventuele andere onderwerpen.

Projectgroep Belgische Vluchtelingen/Wereldoorlog I

Deze werkgroep, onder leiding van bestuurslid Eric Goossen, werd in 2013 gevormd door de dames Marianne de Hoogh, Miep Tiemesen, Ineke van Tienen en de heren Kees Klaassen en Sjaak de Vries, aangevuld met 2 leden van Heemkundekring Halchterth en enkele vertegenwoordigers van het Markiezenhof.

De leden van de projectgroep hebben bijdragen geleverd aan diverse activiteiten in het kader van de herdenking in oktober 2014 van de komst van Belgische Vluchtelingen naar Bergen op Zoom. O.a. door uitgebreid archiefonderzoek hebben zij bouwstenen aangeleverd voor en in nauwe samenwerking met de Werkgroep Boeken inhoud gegeven aan het in oktober 2014 als ledengeschenk uit te brengen boek over deze periode in onze lokale geschiedenis.

Werkgroep Geschiedenisquiz

De Werkgroep Geschiedenisquiz werd in 2013 gevormd door: mevrouw Yolande Kortlever en de heren Ton van den Boom, Fons Evers, Cees Vanwesenbeeck, Frank Wierckx en Laurijs Weyts.

De werkgroep is er in 2013 weer in geslaagd om een boeiende geschiedenisquiz samen te stellen.

Op de avond zelf werden ze door een aantal vrijwilligers geassisteerd bij het uitreiken en ophalen van de quizvragen en het nakijken van de antwoorden om zodoende snel de uitslag bekend te kunnen maken.

Overleg Cultuur Historische Organisaties Bergen op Zoom

Deelname aan het overleg met de lokale erfgoedorganisaties oftewel Cultuur Historische Organisaties (CHO) in de gemeente Bergen op Zoom werd ook in 2013 gecontinueerd.

Ons bestuurslid, Eric Goossen, heeft in 2013 het voorzitterschap van dit overleg vervuld.

Eind 2013 is de Cultuurvisie van de gemeente Bergen op Zoom verschenen. Deze is in de gemeenteraad goedgekeurd en zal in 2014 op onderdelen verder uitgewerkt worden en zal zeker ook in het CHO aan de orde komen.

Communicatie en publiciteit

Voor de communicatie met de leden maakt het bestuur gebruik van het verenigingsorgaan *De Waterschans*. Voor de algemene informatieverstrekking over de Geschiedkundige Kring worden de lokale media benaderd en wordt de website van de Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom (www.geschiedkundigekringboz.nl) gebruikt.

Ook in 2013 heeft de Kring regelmatig de aandacht van de lokale media weten te trekken in verband met activiteiten die we georganiseerd hebben.

Tot slot

De Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom kan terugkijken op een goed verenigingsjaar, waarin veel activiteiten door vrijwilligers tot stand kwamen. Het bestuur dankt iedereen van harte die hieraan een bijdrage heeft geleverd.

Bergen op Zoom, maart 2014
Greetje Hage, secretaris